

Олександр Олесь (1878 – 1944)

Олександр Олесь (Олександр Іванович Кандиба) народився і виріс серед дивовижної і казкової природи Сумщини, серед співів жайворонків і солов'їв недалеко від річки Сули. Не раз потім на чужині згадував Олександр своє рідне Білопілля.

Родина Кандиби була українською як за походженням так і за духом. Батько, Іван Кандиба, був з роду чумаків і завідував рибними промислами у Астрахані. Саме завдяки цим промислам, дитинство Сашка нагадує добру казку, хлопчик ріс у достатку. Мати Олександра Олеся походила з кріпаків, але була досить освіченою людиною. З самого дитинства мати прививала майбутньому поетові любов до навчання, знайомила з красою рідної мови, пісень, легенд і казок. Вже в чотири роки малий Олександр прекрасно читав. Щоліта діти родини Кандиби – Олександр з сестричками Галею і Марусею – їздили до діда по матері Василя Грищенка, що мешкав за тридцять кілометрів у селі Верхосулля. З маєтком діда у Сашка пов'язано багато приємних спогадів – на канікули з'їжджалися усі онуки і тому там було завжди людно і весело. Тут продовжувалися його знайомство з невичерпним джерелом народної творчості. Саме тут муза кожного поета – перше кохання - і знайшло Олександра. У дев'ять років він закохався у свою двоюрідну сестру Таню, якій і присвятив перший вірш.

На жаль безтурботне дитинство Олександра перервало батькове самогубство після банкрутства. Смерть батька вразила одинадцятирічного хлопчика. Хоча в пам'яті поета батько назавжди залишився чесною і невідкупною людиною, який ніжно любив свою дружину і дітей, його таємнича смерть все життя мучила поета. Навіть пізніше у своїй автобіографії він згадував про ці факти сухо і невиразно.

Дід допомагав Кандибам як міг, але після його смерті сім'ї прийшлося скрутно. Олександр поступив до хліборобської школи, так як не було грошей для навчання у гімназії. Вчитися у школі Сашко не любив, про школу згадував з неприязню, називаючи її катівньою. Щоб хоч якось заробити гроші, під час навчання давав приватні уроки, хоча деколи замість математики навчав своїх підопічних віршуванню. Олександр ще з того часу захоплювався театром – часто, навіть зимою долав дванадцять верств, щоб подивитися українську виставу.

Після школи - вступ до Харківського ветеринарного інституту. Саме там, у Харкові, зблизився з інтелігенцією, часто бував у родині Алчевських, де зустрічався з цікавими неординарними людьми. Напевно завдяки цим зустрічам Олександр побував у Полтаві на відкритті пам'ятника І.Котляревському, де познайомився з Лесею Українкою, М.Коцюбинським, М.Лисенком, Б.Грінченком та іншими знаменитостями. Можливо, саме ця особлива подія і стала остаточним поштовхом для ствердження в Олександрі поета. Це, за словами самого Олеся, був переломний момент у його житті. Цього ж року він зустрів свою майбутню дружину Віру Антонівну Свадковську. Саме їй і належить найвідоміший псевдонім (а їх у письменника було близько десяти) – Олесь. Будучи у хорошому настрої вона, жартуючи, назвала його так, і це прізвище стало відомим на весь світ. У 1907 р. Побачила світ перша збірка Олеся "З журбою радість обнялася", повна ліричних віршів, присвячених вічній темі кохання.

Після закінчення інституту працював за фахом ветеринаром у Харкові до 1911 р., після – у Києві. Підчас Громадянської війни у 1919 р. Олександр Олесь виїхав за кордон, не знаючи, що це на все життя. У еміграції він видав збірки "Перезва", "Чужиною", "Кому повім печаль мою" та ін.

Олександр Олесь відомий не тільки своєю лірикою, з-під його пера вийшло багато високомайстерних віршів і казок для дітей. Дитячою літературою поет зацікавився після появи свого первістка Олега (у майбутньому також поета – Олега Ольжича). Батько у віршованій формі відповідав малому Олегу на всі його запитання: про абетку, про математичні премудрості, про зайчиків, курей, гусей, качок, півників. Так і народилися такі відомі вірші О.Олеся як "Вовчєня", "Ялинка", "Рак-мисливець", "Іменини", "Поєдинок", а також казки "Грицеві курчата", "Мисливець хрін та його пси", "Злидні", "Микита Кожум'яка", які увійшли до золотого фонду драматургії для дітей.

Під кінець життя доля подарувала поетові ще одного сина, якого в честь батька назвали Олександром. Своєму однорічному сину Олександр Олесь присвятив поему "Водяничок", з надією, що його син пізнає і полюбить красу природи. Так і сталося, зараз Олександр Кандиба поет з чутливою душею; він живе у Празі пише вірші, опікуючись батьковою могилою та його посмертною долею.

Перебуваючи на чужині, Олександр Олесь не раз подумки линув на батьківщину, і як лелека зі спрагою чекав на повернення до України. На жаль доля розпорядилася інакше, він так і не побував у рідному селі, серед рідних людей, Та пам'ять про талановитого співвітчизника, поета кохання, цікавого дитячого казкаря і поета назавжди залишиться в Україні.